

## เอกสารชี้แจงข้อร้องเรียน

### การบริหารจัดการแร่ใยหิน

#### ประเด็นร้องเรียน

##### 1. ประเด็นร้องเรียนเรื่องนโยบายของกระทรวงอุตสาหกรรม

ประเด็นร้องเรียนในเรื่องนี้เป็นการร้องเรียนเกี่ยวกับนโยบายของกระทรวงอุตสาหกรรม ตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ลงวันที่ 10 มีนาคม 2547 ซึ่งมีข้อมูลสำคัญที่เห็นควรชี้แจงให้เกิดความเข้าใจทั่วกัน ดังนี้

##### 1.1 การปรับลดปริมาณโควตาส่งออกแร่ใยหินร้อยละ 15

กรณีนี้ผู้ร้องเรียนได้ร้องเรียนว่า นโยบายการปรับลดปริมาณโควตาส่งออกแร่ใยหินร้อยละ 15 ของกระทรวงอุตสาหกรรม ในปี 2547 ส่งผลให้ผู้ส่งออกเกิดความเดือดร้อน เนื่องจากปัจจุบันตลาดต่างประเทศมีความต้องการเพิ่มขึ้น และผู้ส่งออกได้รับการสั่งซื้อแร่ใยหินจากต่างประเทศเกินจำนวนโควตาที่ได้รับ จึงไม่สามารถส่งออกได้ เนื่องจากไม่มีโควตา ซึ่ง กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ พิจารณาแล้วเห็นว่า ปัญหาความเดือดร้อนดังกล่าวเป็นปัญหาความเดือดร้อนของผู้ประกอบการเฉพาะรายที่ร้องเรียน โดยคำนึงถึงเฉพาะจำนวนโควตาที่ตนเองได้รับและความสามารถในการขายสินค้าของตนเพียงฝ่ายเดียวเท่านั้น แต่ไม่ได้มองภาพรวมของการบริหารจัดการแร่ใยหินในปัจจุบันที่มุ่งเน้นให้ผู้ประกอบการรวมกลุ่มกัน เพื่อสร้างอำนาจต่อรองในการส่งออก ซึ่งหากผู้ร้องเรียนพิจารณาในภาพรวมก็จะเห็นว่าขณะที่ผู้ร้องเรียนใช้โควตาจนหมด ก็ยังมีผู้ประกอบการรายอื่นมีโควตาเหลือ และไม่สามารถส่งออกได้ เนื่องจากไม่มีตลาดซึ่งในหลักการก็ต้องการให้รวมกลุ่มกันเพื่อดำเนินธุรกิจต่อไป แต่อย่างไรก็ตามในภาพรวมจะพบว่าจำนวนโควตาส่งออกแร่ใยหินในแต่ละปี ทั้งในส่วนที่เป็นของผู้ประกอบการในภาคเหนือและภาคใต้ จะมีเหลืออยู่จำนวนหนึ่งทุกปี สถานการณ์ในปัจจุบันจึงมั่นใจได้ว่าจำนวนโควตาในภาพรวมที่ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ จัดสรรให้ในแต่ละปีเพียงพอและไม่เคยขาดแคลน ทั้งนี้นโยบายในการปรับลดโควตาการส่งออกแร่ใยหิน เมื่อปี พ.ศ. 2547 ซึ่งได้ดำเนินการไปแล้วของกระทรวงอุตสาหกรรม ก็เพื่อเป็นการปรับ Demand/Supply ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ โดยยังคำนึงถึงความต้องการในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและต้องการเพิ่มมูลค่าแร่ใยหินในประเทศมากกว่าการส่งออกแร่ดิบเป็นสินค้า โดยไม่มีการเพิ่มมูลค่าให้แก่ประเทศ

##### 1.2 การเปลี่ยนแปลงราคาประกาศแร่ใยหิน

ตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ 73 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510 กำหนดให้แร่ใยหินเป็นแร่ควบคุมการส่งออกนอกราชอาณาจักร เนื่องจากเป็นทรัพยากรที่มีอยู่จำนวนจำกัด และเห็นควรอนุรักษ์ไว้ใช้เพิ่มมูลค่าในประเทศ โดยให้ส่งออกได้เท่าที่จำเป็น แต่ในทางปฏิบัติก็ต้องยอมรับว่าขณะนี้มีการใช้แร่ใยหินในประเทศเพียงประมาณปีละ 2 ล้านตันเท่านั้น ขณะที่มีการส่งออกมากกว่าปีละ 5 ล้านตัน คิดเป็นมูลค่าการส่งออกประมาณ 2,000 ล้านบาทต่อปี และจัดเก็บค่าภาคหลวงได้ 163 ล้านบาท ดังนั้นการประกาศราคาแร่ใยหินจึงดำเนินไปเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการจัดเก็บค่าภาคหลวง และ

เหตุผลสำคัญที่ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ต้องเปลี่ยนแปลงราคาประกาศให้สูงขึ้น นอกจากจะเป็นการสร้างรายได้ขึ้นเนื่องมาจากการนำทรัพยากรของชาติไปขายแล้วยังเป็นการผลักดันให้ผู้ประกอบการเห็นความสำคัญของทรัพยากรแร่ และสร้างแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการหาแนวทางในการเพิ่มมูลค่าให้สูงขึ้น เพื่อให้คุ้มค่ากับการลงทุนต่อไป

### 1.3 การระงับคำขออนุญาตประทานบัตรแร่ใยหิน

จากการตรวจสอบข้อมูลพบว่า ในปัจจุบันมีเหมืองแร่ใยหินเปิดการ จำนวน 51 เหมือง กำลังการผลิตรวมประมาณ 8 ล้านตัน ขณะที่ความต้องการใช้แร่ใยหินเพื่อการส่งออกและใช้ในประเทศมีจำนวนประมาณ 7 ล้านตัน ซึ่งต่ำกว่ากำลังการผลิตค่อนข้างมาก ดังนั้นเพื่อเป็นการควบคุมปริมาณการใช้และปริมาณการผลิตให้เหมาะสม ออก. จึงได้กำหนดนโยบายระงับการรับคำขอประทานบัตรแร่ใยหินไว้เป็นการชั่วคราวเพื่อป้องกันปัญหาการผลิตเกินความต้องการ จนส่งผลกระทบต่อราคาแร่

### 2. ประเด็นร้องเรียนเรื่องบริษัทต่างชาติเป็นผู้ประกอบการแร่ใยหิน

เนื่องจากข้อร้องเรียนกรณีนี้ หากตรวจสอบพบว่าเป็นจริง จะถือเป็นการปฏิบัติ ผิด พ.ร.บ.ประกอบธุรกิจคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 มาตรา 8 (2) และมีบทลงโทษ ดังนั้นที่ผ่านมาเพื่อเป็นการตรวจสอบข้อเท็จจริง กพร. จึงได้มีหนังสือที่ ออก 0511/1459 ลงวันที่ 19 มีนาคม 2550 แจ้ง สอจ. สุราษฎร์ธานี เพื่อตรวจสอบแล้ว ขณะเดียวกันก็ได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ประกอบการทั้งหมดทราบ และปฏิบัติโดยเคร่งครัดด้วย

### 3. ประเด็นร้องเรียนเรื่องการบริหารจัดการแร่ใยหินของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ มีนโยบายที่ชัดเจนในการบริหารจัดการแร่ใยหินแบบมีส่วนร่วม ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและโปร่งใส แม้ว่าการอนุญาตส่งออกแร่ใยหินจะเป็นอำนาจของ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ตามกฎหมาย แต่เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพิจารณาอนุญาตส่งออก กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ จึงได้มอบหมายให้สภาการเหมืองแร่ เป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นด้านตลาดส่งออกแร่ใยหิน ขณะที่ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ยังคงรับผิดชอบในเรื่องการจัดสรรปริมาณโควตาส่งออก และการอนุญาตส่งออกตามกฎหมาย ซึ่งที่ผ่านมาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมดังกล่าว ในทางปฏิบัติก็เป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้องมาโดยตลอด แต่อย่างไรก็ตามเมื่อปรากฏมีผู้ร้องเรียนทั้งในเรื่องหลักเกณฑ์การจัดสรรโควตา และการพิจารณาให้สิทธิตลาดส่งออกแร่ใยหิน กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ จึงได้ว่าจ้างมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ศึกษาโครงการศึกษาความเหมาะสมในการบริหารจัดการแร่ใยหิน ซึ่งขณะนี้การศึกษาดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว และ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่จะได้นำมาใช้เป็นข้อมูลเพื่อปรับปรุงนโยบายการบริหารจัดการแร่ใยหิน ทั้งเรื่องหลักเกณฑ์การจัดสรรโควตาและแนวทางในการพิจารณาให้สิทธิตลาดส่งออกแร่ใยหินต่อไป